

Plaatselijke aanduiding bouwhistorie monument

Lange Hezelstraat 72 Glashuis 11

Aanwijzingsbesluit

n.t.b.

ID-code

2794

Redengevende omschrijving van het bouwhistorie monument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

Van de bouwgeschiedenis van Lange Hezelstraat 88 is weinig bekend. Op de kadastrale minuut van 1832 is op deze locatie al bebouwing weergegeven, maar de oorspronkelijke bebouwing van de straat, en waarschijnlijk ook het onderzochte perceel, voert terug tot de middeleeuwen. Het pand maakt deel uit van de noordelijke gevelwand van de Lange Hezelstraat. Deze straat is al eeuwenlang een belangrijke uitvalsweg. Het volgt het tracé van de Romeinse weg die tussen de legerbasis op de Hunnerberg en de grafvelden in het lager gelegen westen lagen. Westelijk van de grafvelden ontwikkelde zich in de eerste eeuw na Christus een nieuwe Romeinse nederzetting die in 104 de naam *Ulpia Noviomagus Batavorum* kreeg. Rond 270-280 was deze nederzetting weer verlaten. De vermelding van de straatnaam komt voor het eerst voor in 1310: Hese straet, lopend naar het dorp Hees. Sinds de middeleeuwen vormt het één van de centrale Nijmeegse straten, onderdeel van de centrale as met veel grote koopmanshuizen. Veel van deze grote koopmanswoningen zijn in latere eeuwen gesplitst, waardoor smallere panden ontstonden. Op de stadsplattegrond van Feltman uit 1669 is aan de noordzijde van de Lange Hezelstraat smalle panden met zadeldaken met de nok haaks op de voorgevel te zien. Vanaf ongeveer 1880 werd de Lange Hezelstraat een winkelstraat.

In 2002 en 2015 zijn twee bouwhistorische verkenningen uitgevoerd waaruit blijkt dat het pand een aantal middeleeuwse bouwonderdelen heeft: de kelder, zijmuren en delen van de kap dateren vermoedelijk uit de bouwtijd (late Middeleeuwen). Het bouwvolume aan de achterzijde (tegenwoordig toegang tot Glashuis 11) is gebouwd in de (vroeg) zeventiende eeuw, afgaande op de muurankers. De bovenwoning heeft nog een aantal negentiende-eeuwse interieurelementen, waaruit blijkt het interieur in deze periode is vernieuwd.

OMSCHRIJVING

Het pand heeft twee bouwlagen met een kelder en afsluitend een schilddak. De kelder ligt aan de straat en beslaat zo op het oog de volle breedte van het perceel en is iets dieper dan breed. De kelder heeft een tongewelf en is toegankelijk via een luik ter hoogte van de voorgevel. De kelder vertoont een scala aan bouwsporen die niet allemaal even goed leesbaar zijn. Aan de straatzijde is van links naar rechts: een dichtgezette keldertrap vanaf de straat, een kaarsnis en tenslotte rechts een tweede dichtgezette kelderopening naar de straat. In de achtergevel bevinden zich ook nog twee kaarsnissen.

Tussen de rechter zijmuur en het buurpand is een open ruimte aanwezig is. Vermoedelijk bevindt zich hier een osendrop. De linkerzijgevel is ingebouwd. De achtergevel betreft een eenvoudige gepleisterde lijstgevel met twee vensterassen. Het metselwerk dateert vermoedelijk uit de bouwtijd (vroeg zeventiende eeuw) en bevat nog ten minste twee zeventiende-eeuwse muurankers. Aan de rechterzijde van de gevel staat een opmerkelijke arkel-achtige uitbouw. De houten sporenkap van het voorhuis

Vervolgvel

1

bestaat uit twee eikenhouten 'Nijmeegse spanten', ook wel tussenbalkjukken genoemd. Dit type spant kwam voornamelijk voor in de periode 1450-1600. De spanten en een groot aantal hanebalken, sporen en gordingen zijn waarschijnlijk nog uit de bouwtijd.

Enkele gordingen lijken te zijn hergebruikt tijdens de bouw of een eerdere verbouwfase. Op de spanten zijn telmerken aangetroffen. Vermoedelijk zijn in de negentiende eeuw al delen van de kap vervangen en in 1996 is een deel van de daksporen en dakplaten vernieuwd. De kap in het achterhuis is nieuw.

In de muur tussen het voor- en achterhuis zijn nog enkele muurankers terug te vinden.

WAARDERING

De panden met oude casco's in de Lange Hezelstraat houden de middeleeuwse verkaveling zichtbaar en hebben een ontwikkeling gevolgd binnen deze perceelsgrenzen. Lange Hezelstraat 88 heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de parcellering, als onderdeel van de historische stadsstructuur. De bouwmuren maken hier onderdeel van uit.

Lange Hezelstraat 72 heeft bouwhistorische waarden vanwege de aanwezigheid van een laat-middeleeuwse kelder, bouwmuren en onderdelen van de kap. Er is een bouwhistorische verwachtingswaarde van de osendrop. De achtergevel heeft vermoedelijk (vroeg) zeventiende-eeuws metselwerk en zeventiende-eeuwse muurankers.

De bescherming heeft betrekking op de kelder, bouwmuren, de genoemde onderdelen van de kap, de achtergevel en de verwachte osendrop. De voorgevel en de rest van het interieur valt buiten de bescherming.

Bronnen:

Digitaal Bouwarchief Nijmegen.

Wijnand Bloemink *et al*, *Verborgen Verleden. Bouwhistorie in Nijmegen* (Utrecht, 2004).

Wilfried Uitterhoeve *et al*, *Nieuwe Historische Atlas van Nijmegen. 2000 jaar stad aan de Waal* (Nijmegen, 2018).

W. Bloemink en P. Boer (20 augustus 2002), *Bouwhistorische verkenning Lange Hezelstraat 72 / Glashuis 11*, Nijmegen.

M. Haaksman en M. de Jong (26 mei 2015), *Bouwhistorische verkenning Lange Hezelstraat 72 / Glashuis 11*, Nijmegen.

Kadastrale tenaamstelling	28 april 2023
Kadastrale aanduiding	
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	2017

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
2

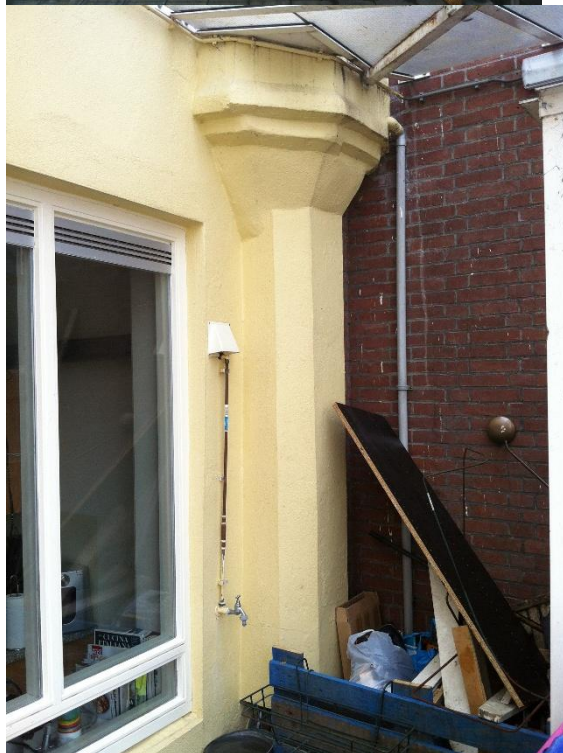
Luchtfoto uit 2022

Vervolgvel
3

Voorgevel Lange Hezelstraat 72 (rechts)

Vervolgvel
4

Vervolgvel
5

Vervolgvel
6

Vervolgvel
7

Vervolgvel
8

